

Principis Generals de la Política Corporativa de *Compliance* Penal

Abril 2020

Informació important en relació a aquest document	
Apartat del Codi Ètic i Principis d'Actuació de CaixaBank que desenvolupa	Apartat 3.1. 'Compliment de les Lleis i les Normes'.
Apartat d'altres Polítiques que desenvolupa	Cap
Normes que substitueix	Protocol de Reacció Penal de CaixaBank
Normes que deroga	Protocol de Reacció Penal de CaixaBank, i la Norma de Prevenció i resposta davant de delictes de Grupo CaixaBank, així com qualsevol altre norma equivalent que hagués estat desenvolupada amb caràcter previ a aquests Principis Generals per les entitats que componen el Perímetre definit al document.
Normes relacionades	Codi Ètic i Principis d'Actuació de CaixaBank.
Unitat de negoci o funció a la que afecta	Totes les unitats de negoci i funcions de CaixaBank, S.A. i de les entitats que componen el Perímetre definit al document.
Personal al que afecta	Tot el personal de CaixaBank, S.A. i de les entitats que componen el Perímetre definit al document.
Responsable principal de la seva vigilància	Comitè de Gestió Penal Corporativa de CaixaBank
Data d'aprovació	Consell d'Administració 29 d'abril 2020
Data d'aplicació	Consell d'Administració 29 d'abril 2020

DEFINICIONS

A efectes aclaridors, s'efectuen les següents definicions que permetran conèixer l'abast dels presents Principis Generals de la Política:

- i. **CaixaBank:** fa referència a CaixaBank, S.A. l'objecte social de la qual compren la realització de tota classe d'activitats, prestació de qualsevol servei i participació en operacions pròpies del negoci financer, directament o a través d'empreses participades, i en aquelles altres activitats relacionades amb les anteriors, en tots els casos, de conformitat amb allò previst als seus estatuts socials i a la normativa aplicable.
- ii. **Perímetre:** són les entitats del Grup CaixaBank a las quals els són aplicables aquests Principis Generals, i en les quals concorren les condicions següents: participació majoritària, control i vocació de permanència per part de CaixaBank, existència d'estructura en la societat i desenvolupament d'una activitat relacionada amb l'activitat de CaixaBank. Aquestes entitats són les definides en l'**Annex III** de la Política Corporativa de Compliance Penal.
- iii. **Grup CaixaBank:** fa referència a CaixaBank, S.A., així com al conjunt de societats participades per CaixaBank en les què exerceix control conforme a l'art. 42 del Codi de Comerç.
- iv. **Personal CaixaBank:** fa referència empleats/des, directius/vas i membres de l'òrgan d'administració de CaixaBank, S.A., inclosos els treballadors temporals.
- v. **Personal Perúmetre:** fa referència als empleats/des, directius/vas i membres de l'òrgan d'administració de les entitats que formen part del Perúmetre, inclosos els treballadors temporals.
- vi. **Persones Associades:** persones físiques o jurídiques amb les que CaixaBank o qualsevol entitat del Perúmetre manté relacions de negoci de qualsevol índole. Inclou entre d'altres, les persones que presten els seus serveis a través d'empreses de treball temporal o per mitjà de convenis acadèmics, intermediaris, agents, corredors, assessors externs o persones físiques o jurídiques contractades per al lliurament de béns o prestació de serveis. Les persones associades han de complir els principis generals de l'apartat 4 d'aquests Principis Generals, si bé no els és d'aplicació la literalitat de la mateixa.
- vii. **Principis generals de la Política Corporativa de Compliance Penal:** és el conjunt de disposicions contingudes en aquest text, que apareixen ocasionalment referides como 'els Principis Generals'.
- viii. **Model de Prevenció Penal:** model d'organització i gestió per a la prevenció de delictes, que inclou el conjunt de procediments, mesures i controls existents en el si de les entitats que conformen el Perúmetre CaixaBank i que té com a finalitat principal estructurar un sistema de prevenció i resposta davant de possibles conductes delictives, tot això a través d'actuacions i controls encaminades a la reducció del risc de la seva eventual comissió.
- ix. **Comitè de Gestió Penal Corporativa:** comitè de primer nivell amb poders autònoms d'iniciativa i control, amb capacitat suficient per plantejar consultes, sol·licitar informació, proposar mesures, iniciar procediments d'investigació o realitzar qualsevol tràmit necessari relacionat amb la prevenció d'il·lícits i gestió del Model de Prevenció Penal. Si bé el Comitè és un Òrgan de CaixaBank, totes les seves facultats s'entenen no només respecte a totes les instàncies i departaments de CaixaBank sinó també de les entitats del seu Perúmetre.
- x. **Delegats del Comitè de Gestió Penal Corporativa:** responsables del Model de Prevenció Penal designats a cada entitat que forma part del Perúmetre, així com de la posada en coneixement de la sospita fonamentada o ocurrència de possibles activitats il·lícites de la seva organització al Comitè de Gestió Penal Corporativa, i d'executar les accions que, en matèria

de prevenció penal, siguin indicades per l'esmentat Comitè, informant amb caràcter periòdic sobre les mateixes.

ÍNDICE

1. Introducció
2. Àmbit d'aplicació
3. Objectius
4. Principis generals
5. Model de Prevenció Penal

1. Introducció

El 23 de juny de 2010 es va publicar al Butlletí Oficial de l'Estat la Llei Orgànica 10/1995 del Codi Penal, que va entrar en vigor el 23 de desembre de 2010. Aquesta reforma va sopsar, entre altres aspectes, la introducció en la jurisdicció penal de la responsabilitat de les persones jurídiques, el que suposava un avanç en l'harmonització normativa comunitària i passava a regular una situació que demandava l'existència d'una repercussió penal específica en supòsits de delictes comesos per determinades persones físiques a l'empareda d'una estructura societària / empresarial.

El Codi Penal va ésser novament reformat a través de la Llei Orgànica 1/2015, en vigor des de l'1 de juliol de 2015. Aquesta nova reforma va millorar la tècnica en la regulació de la responsabilitat penal de les persones jurídiques amb la finalitat de delimitar adequadament el contingut del '*degut control*', entès com l'incompliment greu del deure de supervisió sobre els treballadors de l'empresa i la violació del qual permet fonamentar la seva responsabilitat penal.

No obstant, en el cas de que la companyia compti amb un **programa de prevenció** que redueixi el risc de comissió de delictes i un òrgan de supervisió del programa de prevenció que reuneixin determinades característiques, quedarà exempta de responsabilitat penal. La reforma incideix, a més, en els possibles subjectes penalment responsables, els delictes concrets que poden activar la responsabilitat penal o el sistema de penes, establint una regulació completa en la matèria.

Posteriorment, el 13 de març de 2019 va entrar en vigor la Llei Orgànica 1/2019 per la que es va modificar el Codi Penal per transposar Directives de la Unió Europea en els àmbits financer i de terrorisme, i abordar qüestions d'índole internacional.

En aquest escenari, doncs, resulta essencial la revisió dels adequats sistemes de control, de compliment normatiu i de prevenció penal existents, per tal d'intentar evitar que CaixaBank i les entitats del seu Perímetre incorrin en contingències d'aquest tipus i garantir que el model d'organització i gestió contempla, com aspectes principals: (i) l'existència d'un òrgan amb poders autònoms d'iniciativa i control per a la supervisió del funcionament i del compliment d'aquest model de prevenció implantat; (ii) la identificació de les activitats de l'empresa en l'àmbit de la qual puguin ser comesos els delictes que han de ser previnguts (mapa de riscos); (iii) la implantació de protocols o procediments que concretin el procés de formació de la voluntat de la persona jurídica, d'adopció de decisions i d'execució de les mateixes amb relació a aquells; (iv) la posada en funcionament de models de gestió dels recursos adequats per impedir la comissió dels delictes que han de ser previnguts; (v) l'obligació d'informar de possibles riscos i incompliments a l'organisme encarregat de vigilar el funcionament i observança del model de prevenció; (vi) un sistema disciplinari que sancioni adequadament l'incompliment de les mesures que estableixi el model i (vii) la verificació periòdica del model i de la seva organització, en l'estructura de control o en l'activitat desenvolupada.

2. Àmbit d'aplicació

Els presents Principis Generals de la Política Corporativa de *Compliance* Penal (en endavant, 'Els Principis Generals') són d'aplicació als empleats/des, directius/ves i membres de l'òrgan d'administració de CaixaBank.

Tanmateix, aquests Principis Generals tenen vocació de Grup, de manera que els Òrgans de Govern i de Direcció de les entitats de CaixaBank que conformin el Perímetre hauran d'adoptar les decisions oportunes a l'efecte d'integrar les disposicions dels presents Principis Generals i aplicar les directrius establerts als seus empleats/des, directius/ves i membres de l'òrgan d'administració de CaixaBank o equivalent, atenent a les particularitats pròpies de cada entitat del perímetre i a la normativa legal i/o regulatòria que els sigui aplicable.

A efectes d'aquests Principis Generals, dins de les empreses incloses al Grup CaixaBank, es diferencien dues tipologies bàsiques:

- Les que són considerades **Perímetre**, per concórrer les següents condicions: participació majoritària, control i vocació de permanència por part de CaixaBank, existència de estructura en la societat i desenvolupament d'una activitat relacionada amb l'activitat de CaixaBank.

D'entre les empreses del Perímetre, el Comitè de Gestió Penal Corporativa establirà un tractament especial per a aquelles empreses considerades como **significatives**, en virtut de la seva criticitat relativa dins el Grupo i/o com per l'existència de requeriments específics com conseqüència d'estar subjectes a una regulació addicional a la regulació bancària espanyola i europea. En consonància amb aquesta major complexitat, el Comitè de Gestió Penal Corporativa establirà diferents periodicitats de report respecte de les empreses considerades como **significatives** de las de la resta d'entitats que conformen el Perímetre.

Les entitats que conformen el **Perímetre** es defineixen a l'**Annex III**, detallant aquelles considerades **significatives**. La progressiva incorporació i actualització periòdica del Perímetre es realitzarà mitjançant la seva incorporació a l'Annex III, d'acord amb la prioritització i criteris que estableixi el Comitè de Gestió Penal Corporativa.

- Les empreses no considerades com Perímetre, por no concórrer cap de les condicions anteriors i per tant són **aquelles empreses del Grup CaixaBank no detallades a l'Annex III**.

Les empreses del Grup seran objecte de revisió mínima anual als efectes de contrastar la concurrència dels requisits per a la determinació del Perímetre, a cada moment.

Tanmateix, aquests Principis Generals seran d'aplicació al seu apartat 4 a totes les Persones Associades a CaixaBank o a les entitats del seu Perímetre, incloent especialment als intermediaris, agents que actuen en nom o per compte de l'Entitat o del seu Perímetre, sempre que les concretes circumstàncies existents així ho permetin, per garantir d'aquesta manera el compliment de la Llei i la seva actuació amb la diligència deguda.

Aquests Principis Generals no modifiquen les relacions de treball entre les entitats del grup i els seus empleats, ni es pot interpretar com un contracte de treball o una promesa d'ocupació per qualsevol període de temps.

3. Objectius

Els objectius del presents Principis Generals són, principalment:

- I. Transmetre a tots els/les empleats/des, directius/ves i membres de l'òrgan d'administració de CaixaBank i les entitats que formen el Perímetre, així com a les Persones Associades que es relacionen amb ella, el missatge que les entitats vetllen perquè la seva activitat estigui basada en el respecte a les lleis i a les normes vigents en cada moment, així com en la promoció i defensa dels seus valors corporatius i principis d'actuació establerts als seu Codi Ètic i, per tant, enllaça amb els seus valors ètics, ratificant la ferma voluntat per mantenir una conducta d'estricta compliment en matèria penal.
- II. Establir un marc general per al Model de Prevenció Penal de l'entitat, adaptant-lo a les noves disposicions normatives. El Model comprèn el conjunt de mesures dirigides a la prevenció, detecció i reacció davant a comportaments delictius i identifica els riscos i controls associats als mateixos que s'estableixin.
- III. Assegurar davant els accionistes, clients, proveïdors, els òrgans judicials i la societat en general que el Grup CaixaBank compleix amb els deures de supervisió i control de la seva activitat, establint mesures adequades per prevenir o reduir el risc de la comissió de delictes i que, per tant, s'exerceix el degut control legalment procedent sobre administradors, directius, empleats i la resta de persones associades.

Adicionalment, CaixaBank ha determinat les diferents figures penals que, de conformitat amb el que preveu el Codi Penal espanyol, poden ser imputables a les persones jurídiques a Espanya, distingint, en primer lloc, aquells delictes en els que el seu potencial risc de comissió, atenent a l'objecte social i a l'activitat ordinària desenvolupada per CaixaBank com entitat financera centrada, principalment, en la prestació de serveis de finançament i inversió en l'àmbit de banca minorista, corporativa, tresoreria i mercats, així como al negoci d'assegurances, i la resta d'entitats que formen el Perímetre, podria ser més elevat i, en segon lloc, a la resta de comportaments que poden tenir rellevància penal per trobar-se en la nostra legislació associats a una possible comissió per part de les persones jurídiques.

4. Principis generals

Els principis pels quals es regeixen els presents Principis Generals i, en conseqüència, el Model de Prevenció Penal, són els següents:

- i. Actuar d'acord amb la legislació vigent, el Codi Ètic i Principis d'Actuació, les normes de Conducta aplicables, així como la resta de les normatives internes.
- ii. Promoure la cultura corporativa de prevenció i no tolerar la comissió d'actes il·lícits o fraudulents, així com fomentar l'aplicació dels principis d'ètica i comportament responsable.
- iii. Garantir l'existència de sistemes de control eficaços, permanents i actualitzats en tot moment.
- iv. Supervisar el sotmetiment de quantes actuacions i decisions s'adoptin a CaixaBank i a les entitats del Perímetre, a les normes internes, procediments i protocols establerts a l'efecte, així com als corresponents controls. En el cas de les Persones Associades, aquestes actuacions i decisions seran les que es traslladin contractualment en el marc de la prestació del servei de que es tracti.
- v. Assegurar els recursos i mitjans adequats per a l'aplicació dels presents Principis Generals a fi de prevenir o detectar la possible comissió de delictes.
- vi. Realitzar activitats de formació que resultin adequades i proporcionades, amb la periodicitat suficient per a garantir l'actualització dels seus coneixements en aquesta matèria i el desenvolupament d'una cultura d'ètica empresarial i de compliment de la Llei.
- vii. Transmetre la responsabilitat de totes les persones físiques o jurídiques sota l'àmbit d'aplicació dels presents Principis Generals respecte a la vigilància de conductes potencialment il·lícites des de la perspectiva penal. En particular, aquelles persones que tinguin al seu càrrec empleats o equips de treball, vetllaran per prevenir comportaments il·lícits penals i s'han d'assegurar de recórrer amb la major brevetat i diligència als òrgans i processos establerts tan bon punt els detectin.
- viii. Transmetre l'obligació de totes les persones sota l'àmbit dels presents Principis Generals d'informar sobre qualsevol fet potencialment constitutiu de delicte, frau o irregularitat, que hagin conegut.
- ix. Promoure en tot moment una cultura de compliment que, amb les degudes garanties de confidencialitat i protecció del denunciador, afavoreixi les comunicacions de possibles riscos i/o irregularitats amb transcendència penal, mitjançant els canals interns establerts a l'efecte, a l'organisme encarregat de vigilar el funcionament i observança del model de prevenció.
- x. Investigar a la major brevetat eventuais fets presumptament delictius, garantint en tot cas els drets de les persones que intervinguin en la investigació.
- xi. Conèixer el règim disciplinari davant incompliments interns vinculats a possibles il·lícits penals en atenció a la normativa interna i legal d'aplicació.

5. Model de Prevenció Penal

En aquest escenari, doncs, resulta essencial assegurar que es disposa d'un model d'organització i gestió per a la prevenció de delictes amb els adequats sistemes de control de compliment normatiu i prevenció penal, per tal de prevenir i evitar que les entitats incorrin en contingències d'aquest tipus.

Aquest Model inclou, com a elements principals:

- i. Un òrgan amb poders autònoms d'iniciativa i control per a la supervisió del funcionament i del compliment del model de prevenció implantat. A CaixaBank i en les entitats que conformen el seu Perímetre a efectes dels presents Principis Generals, aquestes funcions s'encomanen al Comitè de Gestió Penal Corporativa;
- ii. La identificació de les activitats del Grupo CaixaBank en l'àmbit del qual pugin ser comesos els delictes que han de ser previnguts;
- iii. La implantació de mesures organitzatives i procediments que concretin el procés de formació de la voluntat de la persona jurídica, d'adopció de decisions i d'execució de les mateixes amb relació a aquells;
- iv. Pautes d'actuació davant la possible existència de qualsevol conflicte d'interès;
- v. Els recursos adequats per impedir la comissió dels delictes que han de ser previnguts;
- vi. L'obligació d'informar de possibles riscos i incompliments a l'organisme encarregat de vigilar el funcionament i observança del model de prevenció;
- vii. L'existència de Canals de Denúncia i/o d'altres mitjans per a la detecció i comunicació de possibles il·lícits penals;
- viii. L'existència d'un règim disciplinari que operi davant incompliments interns en atenció a la normativa interna i legal d'aplicació, i
- ix. La verificació periòdica del model i la seva modificació quan el seu manteniment ho requereixi o es produeixin canvis en l'organització, en l'estructura de control o en l'activitat desenvolupada.

Aquest Model contempla cinc (5) fases diferenciades:

1. Fase de prevenció: identificació de les conductes penals de risc que afecten a CaixaBank i a les entitats del seu Perímetre, així com la determinació de l'existència de controls aplicables en la matèria.
2. Fase de detecció: detecció de possibles il·lícits penals a través dels diferents canals i mitjans existents.
3. Fase de resposta: actuació del Comitè de Gestió Penal Corporativa davant indicis o sospites de comissió d'un delicte a CaixaBank o en alguna de les entitats que conformen el seu Perímetre i reducció - en la mesura del possible - dels perjudicis que puguin causar.
4. Fase de report: comunicació i informació periòdica als òrgans de govern i direcció de CaixaBank i, si s'escau, de les entitats que conformen el seu Perímetre.
5. Fase de monitorització: avaluació periòdica del Model i la seva adaptació tant a les circumstàncies de CaixaBank i de les entitats dels seu Perímetre, com a l'evolució de les exigències en matèria de prevenció de riscos penals en les persones jurídiques segons la seva evolució legal, jurisprudencial i doctrinal. Per a dur a terme l'avaluació periòdica del Model es sotmetrà a auditories que tindran, como a mínim, caràcter triennal i que podran ser internes o externes.